

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 3.3.2008
COM(2008) 118 def.

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT**

Speciale Administratieve Regio (SAR) Hongkong: Jaarverslag 2007

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT**

Speciale Administratieve Regio (SAR) Hongkong: Jaarverslag 2007

Samenvatting

Tien jaar na de overdracht blijkt de toepassing van het beginsel van "één land, twee systemen" nog steeds goed te werken: de manier van leven, de rechtsstaat en de fundamentele vrijheden van Hongkong blijven gehandhaafd. De samenwerking met de EU, die over en weer op pragmatische wijze wordt aangepakt, gaat goed vooruit en heeft zich in 2007 verdiept. Na een daling eind jaren negentig is de economie van Hongkong weer opgebloeid, met name doordat China een impuls heeft gegeven aan het lokale toerisme en Hongkong geprivilegieerde toegang tot de markt van het Chinese vasteland heeft gegeven. De economie bloeit, maar het tempo van de vorderingen wat betreft de invoering van algemeen kiesrecht geeft reden tot bezorgdheid. Ook staat Hongkong voor een aantal uitdagingen op langere termijn, met name op milieugebied.

Inleiding

In 2007 was het tien jaar geleden dat Hongkong werd overgedragen aan China. Daarbij werd het gebied een Speciale Administratieve Regio van de Volksrepubliek China. De vereniging met het Chinese vasteland werd gebaseerd op het beginsel van "één land, twee systemen", zoals vastgelegd in de gezamenlijke Chinees-Britse verklaring van 1984 en in de basiswet van Hongkong, die in 1990 werd goedgekeurd door het Nationale Volkscongres van de Volksrepubliek China. De basiswet is op 1 juli 1997 in werking getreden en garandeert dat het bestaande kapitalistische systeem en de levenswijze van Hongkong gedurende vijftig jaar gehandhaafd blijven. De EU steunt het beginsel van "één land, twee systemen" om het ondernemingsklimaat en de rechtsstaat in het gebied te handhaven en dit heeft in het algemeen goed gewerkt.

I. De samenwerking tussen de EU en Hongkong in 2007

Evenals in 1997 is Hongkong nog steeds de Aziatische stad waar de meeste EU-burgers wonen en werken (meer dan 37 000 in 2007) en waar de meeste EU-bedrijven zijn gevestigd. Dit is een belangrijke reden voor de betrokkenheid van de EU bij Hongkong.

De aanwezigheid van de EU in Hongkong neemt toe en beslaat een breed scala van sectoren, met name in de financiële en zakelijke dienstverlening, handel, vervoer en de bouw (95%).

Volgens een officieel onderzoek van de autoriteiten van Hongkong (september 2007) is het aantal buitenlandse bedrijven in Hongkong sinds de overdracht in 1997 met meer dan 50% gestegen. In juni 2007 waren in Hongkong 1246 regionale hoofdkantoren gevestigd, 2644 regionale kantoren en 2550 lokale kantoren, die hun buiten Hongkong gevestigde moederbedrijven vertegenwoordigen.

EU-bedrijven hebben in totaal 405 regionale hoofdkantoren in Hongkong, gevolgd door de Verenigde Staten (298) en Japan (232).

Hongkong speelt een belangrijke rol bij de vergemakkelijking van de handel tussen China en Europa. De handel tussen China en de EU via Hongkong neemt exponentieel toe. Volgens handelsstatistieken van Hongkong bedroeg de waarde van de handel tussen de EU en China via Hongkong in 2006 37 miljard euro, waarvan 29,6 miljard euro aan Chinese goederen die weer naar de EU werden uitgevoerd en 7,5 miljard euro aan EU-goederen die weer naar China

werden uitgevoerd. Volgens Chinese statistieken verliep 17% van de totale handel tussen China en de EU via Hongkong.

Aangezien Europese bedrijven echter in toenemende mate rechtstreeks met China zaken doen, neemt het relatieve belang van de handel via Hongkong af. Het percentage van de handel tussen de EU en China dat via Hongkong verloopt, is gedaald van een derde in 2002 tot minder dan 15% tijdens de eerste maanden van 2007, hoewel de totale omvang van de handel is toegenomen. De totale handel tussen de EU en het Chinese vasteland groeit dan ook sneller dan de wederuitvoer via Hongkong.

Sinds 1997 zijn de betrekkingen tussen de EU en Hongkong zich blijven ontwikkelen vanuit een gemeenschappelijke visie op de wederzijdse belangen. De betrekkingen zijn vooral pragmatisch van aard en concentreren zich op handel en investeringen, maar omvatten ook onderwijs en regelgeving en sociale en culturele kwesties.

Na de overdracht kreeg Hongkong te maken met een aantal onverwachte uitdagingen (zoals de financiële crisis in Azië en de vogelgriep- en de SARS-epidemie), die een negatief effect hadden op de economie. China kwam Hongkong te hulp door een impuls te geven aan het toerisme door de beperkingen voor Chinezen die Hongkong willen bezoeken te versoepelen en door Hongkong geprivilegieerde markttoegang te geven door middel van de in 2003 gesloten partnerschapsovereenkomst voor nauwere economische samenwerking (CEPA). De CEPA werd de jaren daarna aangevuld met andere overeenkomsten. Deze betrokkenheid is zeer effectief gebleken en de economie van Hongkong bloeit in het spoor van de economische prestaties van het Chinese vasteland. Dit succes vertaalt zich ook in nauwere betrekkingen tussen de autoriteiten over en weer, met meer uitwisselingen en overleg.

Het is nu duidelijk dat de economische toekomst van Hongkong afhangt van de verdieping van de economische betrekkingen met China. De groei van de diensteneconomie zal grotendeels worden bepaald door de mate waarin de gigantische Chinese markt kan worden aangeboord. De ontwikkelingen in de financiële sector versterken deze trend. De Chinese regelgevende commissie voor het bankwezen heeft in mei 2007 aangekondigd dat de regeling voor erkende binnenlandse institutionele beleggers (QDII), waarmee Chinese institutionele beleggers in buitenlandse portefeuilles kunnen beleggen, voortaan ook voor aandelen uit Hongkong geldt. In augustus werd de zogenaamde "through train"-regeling aangekondigd, waarmee particuliere Chinese beleggers aandelen zouden kunnen kopen in Hongkong. Dit leidde tot geruchten over een "geldtsunami" die een bedreiging zou vormen voor de stabiliteit van de aandelenmarkt van Hongkong. De invoering van deze regeling is nu uitgesteld.

Nadat de Raad op 12 december 2006 zijn goedkeuring had gehecht aan de voorstellen van de Commissie met betrekking tot de mogelijkheden voor samenwerking met Hongkong in de periode 2007-2013, heeft de Commissie de samenwerking in andere sectoren dan de handel verdiept, onder andere op het gebied van de douane, de financiële sector, uitwisselingen tussen mensen en universiteiten, sport, milieu, volksgezondheid en voedselveiligheid.

Op 30 november 2007 vond in Hongkong de eerste editie plaats van de gestructureerde dialoog tussen Hongkong en de EU. Deze bijeenkomst volgde op de in 2006 gemaakte afspraak tussen de Chief Executive van de SAR Hongkong en de voorzitter van de Europese Commissie om dit mechanisme in te stellen als jaarlijks platform voor de verbreding en verdieping van de samenwerking op terreinen van wederzijds belang.

Tijdens de eerste bijeenkomst werden positieve conclusies getrokken met betrekking tot de lopende samenwerking op het gebied van handel, douane en immigratie en werd erkend dat de overeenkomsten op het gebied van de douane, visumvrije toegang en overname goed functioneren. Hongkong werkt aan enkele punten waarover de EU bezorgd was, met name

wat betreft de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (vervalste goederen, schendingen van handelsmerken door in Hongkong geregistreerde bedrijven die misbruik maken van merken) en is ook van plan breed overleg te voeren over de ontwerp-mededingingswet, zodat deze na de verkiezingen van september 2008 kan worden voorgelegd aan de Wetgevende Raad.

In het kader van het optreden van de EU om de samenwerking met geïndustrialiseerde landen te versterken heeft de Commissie financiering aangeboden voor de opzet van een project voor zakelijke samenwerking waarbij informatie over de EU wordt verspreid, het debat wordt bevorderd, de zichtbaarheid toeneemt en dienstverlening wordt ontwikkeld. De Commissie hoopt in 2008 met de uitvoering te kunnen beginnen.

II. Politieke ontwikkelingen

De Commissie ziet toe op de institutionele en maatschappelijke ontwikkelingen in Hongkong volgens de in 1997 gemaakte officiële afspraak met het Europees Parlement. De EU heeft zich consequent uitgesproken vóór verdere democratische ontwikkeling van Hongkong. Volgens de basiswet, die voortbouwde op de institutionele nalatenschap van de koloniale periode voor 1997, is het uiteindelijke doel de Chief Executive en alle leden van de Wetgevende Raad met algemeen kiesrecht te kiezen (artikelen 45 en 58).

In 2007 werd veel gediscussieerd over de plannen van de regering voor geleidelijke hervormingen waarmee in een later stadium (2012 of 2017) algemeen kiesrecht zou worden ingevoerd. Chief Executive Donald Tsang, die op 1 juli aan een nieuwe termijn van vijf jaar is begonnen, heeft een volksraadpleging gelanceerd over het groenboek over de constitutionele ontwikkeling.

Bij een tussentijdse verkiezing voor een zetel in de Wetgevende Raad, die op 2 december plaatsvond, was de opkomst hoog. Mevrouw Anson Chan (de voormalige hoofdsecretaris) versloeg met steun van de Democratische Partij en daarmee verwante organisaties mevrouw Regina Ip (voormalig secretaris voor veiligheid), die werd gesteund door de DAB-partij (Democratic Alliance for the Betterment of Hong Kong) en enkele zakelijke lobby's. Dit wijst erop dat de inwoners van Hongkong graag rechtstreeks willen meebeslissen over de zaken die hen aangaan en een verantwoordingsplichtig bestuur willen. Bij de districtsverkiezingen in november boekte de DAB aanzienlijke winst. De campagne van de DAB-kandidaten richtte zich vooral op vraagstukken die verband hielden met de levensomstandigheden.

Ter afronding van de raadpleging over het groenboek heeft Chief Executive Donald Tsang op 12 december een verslag ingediend bij het permanente comité van het Nationale Volkscongres. Op 29 december besloot het Nationale Volkscongres dat de Chief Executive en de Wetgevende Raad vanaf 2017 met algemeen kiesrecht zouden kunnen worden gekozen. In de praktijk betekent dit dat in 2017 rechtstreekse verkiezingen voor de Chief Executive kunnen plaatsvinden en in 2020 voor de Wetgevende Raad. Tot 2017 zal het bestaande systeem niet ingrijpend worden gewijzigd. Om deze besluiten van het Nationale Volkscongres ten uitvoer te leggen zal wetgeving worden ingevoerd in de Wetgevende Raad, vermoedelijk na de verkiezingen van 2012. Om deze wetgeving aan te nemen, moet deze worden goedgekeurd door twee derde van de leden van de Wetgevende Raad, en daarnaast zijn de instemming van de Chief Executive en van het Nationale Volkscongres vereist.

De Chief Executive erkende dat uit de tijdens de raadpleging gehouden opiniepeilingen bleek dat ongeveer de helft van de bevolking van Hongkong vóór de invoering van algemeen kiesrecht in 2012 was, maar hij meende dat bij uitstel tot 2017 een dergelijke verandering waarschijnlijk beter geaccepteerd zou worden door "het merendeel van onze gemeenschap".

Het Europees Parlement bleef de ontwikkelingen volgen en in 2007 hebben verschillende parlementsleden een bezoek gebracht aan Hongkong. De EU-steun voor de democratie is een belangrijk deel van de verbintenis om de betrekkingen met Hongkong te ontwikkelen. De legitimiteit, stabiliteit en verantwoordingsplicht van het bestuur worden beschouwd als essentiële factoren voor een gunstig zakelijk klimaat. Hiermee wordt de rechtsstaat gegarandeerd en worden de vrijheden en rechten van mensen beschermd, wat noodzakelijk is voor ondernemerschap en innovatie.

De op 29 december aangekondigde besluiten van het Nationale Volkscongres sluiten aan bij de toezegging van China om uiteindelijk algemeen kiesrecht voor de verkiezing van de leiders en wetgevers van Hongkong in te voeren, zoals werd vastgelegd in de basiswet. De Commissie heeft zich consequent uitgesproken vóór snelle vooruitgang met betrekking tot deze doelstelling. Zij neemt kennis van de geleidelijke aanpak van het Nationale Volkscongres ten aanzien van de uitvoering van deze besluiten en verklaart steun te zullen blijven verlenen voor niet alleen geleidelijke, maar ook wezenlijke vooruitgang. Het lijkt wenselijk op korte termijn maatregelen te treffen voor de hervorming van de kiesdistricten en transparante procedures voor het vaststellen van het electoraat en de selectie van de kandidaten voor openbare ambten.

De Commissie merkt op dat politie en justitie in Hongkong goede resultaten zijn blijven boeken en dat de jurisprudentie in overeenstemming is met de beste juridische praktijken. De effectieve bescherming van vrijheden en fundamentele rechten door competente en onafhankelijke rechtbanken vormt de ruggengraat van de manier van leven van Hongkong. De kwaliteit van de bescherming van deze fundamentele vrijheden wordt momenteel op de proef gesteld door enkele lopende rechtszaken over de vrijheid van meningsuiting in verband met betwiste omroepvergunningen.

III. Toekomstperspectieven

De Commissie erkent dat het beginsel "één land, twee systemen" over het algemeen wordt geëerbiedigd en goed functioneert voor de bevolking van Hongkong. Het is belangrijk dat de regering van de SAR in grote mate autonoom blijft in economische, fiscale en financiële aangelegenheden en wat betreft handel en regelgeving en dat de bevolking van Hongkong van het eigen juridische systeem (een onafhankelijke rechtsstaat, individuele eigendomsrechten, vrijheid van meningsuiting) en de markteconomie kan behouden.

Tegelijkertijd moet worden erkend dat de situatie van Hongkong sinds 1997 is veranderd. De twee belangrijkste mondiale ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar zijn de economische prestaties van China en de daaruit voortvloeiende assertiviteit op internationaal vlak en de wereldwijde erkenning van de klimaatverandering en de catastrofale gevolgen daarvan. Deze kwesties zijn rechtstreeks van invloed op Hongkong en de beleidsmakers van de SAR moeten er ten volle rekening mee houden. Hongkong moet een aantal uitdagingen op korte en middellange termijn aangaan. De Chinese premier Wen Jiabao deed onlangs de gelijkaardige aanbeveling om voorrang te geven aan innovatie, onderwijs, de ontwikkeling van talent en het milieu.

Hongkong heeft op verschillende fronten te maken met de kwaliteit van de leefomgeving, met name wat betreft luchtkwaliteit, waterkwaliteit, biodiversiteit, energiezuinigheid, afvalverwerking en lage emissienormen voor voertuigen en elektriciteitscentrales, maar moet nog een coherente langetermijnstrategie op dit vlak opstellen en uitvoeren. Dankzij Europese deskundigheid via netwerken en academische kringen zou kunnen worden bijgedragen tot een daadwerkelijke visie voor de toekomst van Hongkong in 2047 en daarna.

Hongkong neemt in de regio nog steeds een relevante positie in als toegangspoort tot China en Aziatisch centrum voor financiële dienstverlening, maar er moet ook rekening worden gehouden met de groeiende behoefte aan nauwere betrekkingen en samenwerking met China, met name de provincie Guangdong, Shenzhen en Zhuhai en Macau. Deze samenwerking is noodzakelijk met het oog op de handelsstromen, wetshandhaving en de aanpak van milieuproblemen. De Commissie gelooft dat de EU een bijdrage kan en wil leveren door middel van ervaringen en technologie. Ook zou moeten worden gekeken naar de mogelijkheden voor relevante bijdragen vanuit de wetenschap via de samenwerkingsmogelijkheden in het kader van het zevende EU-kaderprogramma voor onderzoek. Deze onderwerpen zouden moeten worden besproken tijdens de volgende gestructureerde dialoog in 2008.

De belangrijkste conclusie van dit jaarverslag over de situatie in Hongkong is dat de pragmatische samenwerking tussen de EU en haar lidstaten en Hongkong verder moet worden uitgebreid en dat interpersoonlijke contacten op gebieden die het meest relevant zijn voor het toekomstige welzijn van Hongkong moeten worden bevorderd.